

3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

4. Хімчук Н. І. Джерела цивільного права України: дис. ... канд.юр.наук: спец. 12.00.03. Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. К., 2011. 202 с.

5. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навчальний посібник. За ред. Ю. М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. Харків: Право, 2017. 808 с.

6. Решота В. В. Застосування джерел адміністративного права в судочинстві України: дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07. Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Львів, 2018. 473 с.

7. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 563. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2011>.

8. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року. *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

Власенко Валентина Василівна,

*доцент кафедри теорії та історії права Державного вищого навчального закладу
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,
кандидат юридичних наук*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ

Місцеве самоврядування є важливою складовою сучасного демократичного суспільства, оскільки об'єднує інтереси держави, суспільства та людини. У період дії воєнного стану в Україні питання функціонування органів місцевого самоврядування набуває важливого значення та актуальності.

Відповідно до Конституції України, місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1]. Таким чином, держава гарантує право та реальну здатність територіальної громади самостійно вирішувати місцеві питання.

Місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст [2].

З введенням воєнного стану на всій території України виникла необхідність врегулювати питання функціонування місцевого самоврядування в цей період. Відповідно, Верховною Радою України ухвалено Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану», який постановляє внести зміни до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» щодо функціонування місцевого самоврядування. Зазначений Закон має на меті врегулювати особливості здійснення повноважень органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану та спростити процедури прийняття кадрових рішень щодо посад в органах місцевого самоврядування, посад керівників суб'єктів комунального сектору економіки в умовах воєнного стану.

Цей Закон розширює компетенцію сільських, селищних, міських голів на територіях, де не ведуться бойові дії та надає їм одноособові повноваження з прийняття рішень щодо:

- звільнення земельних ділянок комунальної власності від незаконно розміщених тимчасових споруд;
- обстеження будівель і споруд, пошкоджених внаслідок бойових дій;
- демонтажу будівель і споруд, які за результатами обстеження визнані аварійно небезпечними і такими, що становлять загрозу життю людей.
- передачі коштів з відповідного місцевого бюджету на потреби Збройних Сил України та/або для забезпечення заходів правового режиму воєнного стану;
- створення установ з надання безоплатної первинної правової допомоги, призначення на посади і звільнення з посад керівників таких установ;
- боротьби зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями;
- поводження з небезпечними відходами [3].

Треба зазначити, що такі повноваження сільський, селищний, міський голова територіальної громади, на території якої не ведуться бойові дії та не прийнято рішення про утворення військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів), має виключно для здійснення заходів правового режиму воєнного стану.

Також зазначений Закон передбачає утворення військових адміністрацій населених пунктів, у випадках, коли органи місцевого самоврядування (сільські, селищні, міські ради та/або їхні виконавчі органи, та/або сільські, селищні, міські голови) не здійснюють покладені на них Конституцією та законами України повноваження. Такі військові адміністрації населених пунктів створюються в межах територій територіальних громад. Військові адміністрації населених пунктів, районні, обласні військові адміністрації здійснюють свої повноваження протягом дії воєнного стану та 30 днів після його припинення чи скасування [4].

Зазначений Закон також вносить певні зміни до прийняття актів органів місцевого самоврядування та сільських, селищних, міських голів на період дії воєнного стану, спрощуючи процедури прийняття на службу:

- при прийнятті на службу не потрібно проводити конкурси, подавати декларацію, проводити спеціальну перевірку, подавати документ про підтвердження рівня володіння державною мовою. Проведення цих процедур та подання документів переноситься на мирний час;
- на акти органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб не поширюються вимоги щодо оприлюднення проєктів актів за Законом України «Про доступ до публічної інформації», а також закони України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» [3].

Таким чином, зазначені зміни у законодавстві дозволять забезпечити прийняття оперативних рішень на територіях територіальних громад, де не ведуться бойові дії, забезпечити порядок та безперервне функціонування органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Важливим є і те, що через збільшення повноважень сільського, селищного, міського голови громади досить швидко зможуть вирішуватися питання у сфері бюджету, кадрів, допомоги Збройним Силам України та інші нагальні питання. У свою чергу створення військових адміністрацій населених пунктів можливе внаслідок таких обставин як фактичний саморозпуск, самоусунення від виконання своїх повноважень, фактичне невиконання повноважень і дозволить виконувати повноваження органів місцевого самоврядування на певній території для забезпечення ефективного регулювання питань місцевого значення.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.06.2022 р.).

3. Місцеве самоврядування під час воєнного стану: особливості функціонування визначено Законом. URL: <https://auc.org.ua/novyna/misceve-samovryaduvannya-pid-chas-voyennogo-stanu-osoblyvosti-funkcionuvannya-vyznacheno> (дата звернення: 05.06.2022 р.).

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 р. № 2259-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> (дата звернення: 05.06.2022 р.).

Волкова Дар'я Євгенівна,
доцент кафедри конституційного права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук

ДО ПИТАННЯ УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМОТВОРЧОСТІ ТА НОРМОПРОЕКТНОЇ РОБОТИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З ЕТНОПОЛІТИКИ ТА СВОБОДИ СОВІСТІ

Державна служба України з етнополітики та свободи совісті створена відносно нещодавно, та є органом публічної влади, який поки що знаходиться на етапі становлення своєї діяльності, активних пошуків. Це перша вихідна теза доповіді.

Друга вихідна теза доповіді полягає у тому, що в умовах пандемії коронавірусної хвороби надзвичайно багато проблем виникає у сфері громадського здоров'я, здоров'я кожної людини. І ці проблеми часто носять не лише фізичний, але також і психологічний характер. В таких умовах людина, у разі неможливості отримати кваліфіковану лікарську допомогу, вдається до пошуків покращення свого психологічного стану самотійно, у тому числі, шляхом активної участі у функціонуванні релігійних організацій.

Третя вихідна теза доповіді полягає у тому, що конституційне законодавство України про релігійні організації є майже нерозвиненим. А тому Державна служба України з етнополітики та свободи совісті цілком може активізувати свою нормотворчу, а особливо – нормопроектну у частині законів України діяльність.

Конституційне право є профілюючою галуззю права України, а тому навряд чи будь-яке галузеве дослідження – як конституційно-правове, так і таке, що проводиться в межах іншої галузі – є можливим без звернення до положень конституційного законодавства, без розробок фахівців з конституційного права. Не є виключенням і дослідження правового статусу релігійних організацій.

І у зв'язку з цим, доволі дивним є той факт, що питання конституційного (конституційно-правового) статусу релігійних організацій в Україні за часів незалежності майже не аналізувались. А також в українській юридичній літературі неможливо знайти поняття терміну «конституційний статус релігійних організацій». Розробки у цьому напрямі є важливим науковим завданням з огляду на те, що важливим практичним завданням є подальше удосконалення конституційного законодавства у цій сфері.

Традиційно в українській юридичній літературі проблематиці релігійних організацій приділяється небагато уваги. Особливо це стосується конституційно-правових досліджень. У конституційно-правовому контексті значно більше уваги приділяється громадським організаціям, громадським об'єднанням у цілому (без урахування того, що вони можуть бути також і релігійними, дивись, роботи автора статті [1 – 2]), а також проблематиці розбудови громадянського суспільства в Україні у цілому (дивись, наприклад, роботи автора статті [3 – 4]).

Варто пов'язати це з тим, що протягом тривалого часу конституції (насамперед, радянські) майже взагалі не відображали проблематику церкви, та релігії.

Конституція Української Соціалістичної Радянської Республіки 1919 р. передбачала, що, «з метою забезпечення за працюючими дійсної волі совісті, а також припинення